

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การจัดทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ มุ่งศึกษาถึงสภาพ ปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดตาก รวมไปถึงการหาแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดตาก ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดรายละเอียดในการดำเนินการศึกษาดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดตาก โดยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 18 คน โดยแยกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ นักวิชาการ จำนวน 6 คน, ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 6 คน และผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ด้านการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 6 คน โดยใช้กรอบแนวคิดในการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การติดตามความก้าวหน้า และการประเมินผล (กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง, 2540, หน้า 1-2)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้คือ แบบสัมภาษณ์ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดหัวข้อคำถามที่ทำการศึกษาในลักษณะกว้างๆ เป็นลักษณะคำถามแบบเปิดที่ผู้วิจัยต้องใช้วิธีสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลระดับลึก มีการกำหนดประเด็นที่สำคัญ คือ สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผน

พัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้กรอบในการจัดทำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การติดตามความก้าวหน้า และการประเมินผล (กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง, 2540, หน้า 1-2) หลังจากนั้นนำแบบสัมภาษณ์เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจแก้ภาษา เนื้อหาและ โครงสร้าง และส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิชาการ ความสอดคล้องของข้อความ ตลอดจนภาษาที่ใช้ และตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความและวัตถุประสงค์ (Item – Objective Congruence Index: IOC) ซึ่งได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 หลังจากนั้นนำข้อมูลมาจัดทำเป็นแบบสอบถามเพื่อสอบย่นความคิดและปรากฏการณ์กับกลุ่มประชากรกลุ่มใหญ่อีกครั้งหนึ่ง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการติดต่อขอเข้าสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดตาก จำนวน 18 คน ได้แก่ นักวิชาการ จำนวน 6 คน, ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 6 คน และผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ด้านการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 6 คน ลักษณะการสัมภาษณ์จะออกมาในลักษณะของการสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ ในการสัมภาษณ์จะจัดรูปแบบอย่างเป็นทางการ โดยขณะสัมภาษณ์จะมีการขออนุญาตบันทึกเสียงระหว่างสัมภาษณ์ด้วย เพื่อตรวจสอบและป้องกันการคลาดเคลื่อนของข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดตาก โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยคำถามปลายปิดในรูปมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ คือ คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดตากจำนวน 212 คน และพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1,742 คน รวม 1,954 คน (แผนอัตรากำลัง 3 ปีและแผนอัตรากำลังพนักงานจ้าง 4 ปี ประจำปีงบประมาณ 2552)

2. กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด 1,954 คน โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 322 คน (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2549, หน้า 50-62) โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage Sampling) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการจัดสรรตามสัดส่วน (Proportional Allocation) ได้กลุ่มตัวอย่างตามขนาดของ อบต. ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 6 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดตาก

อบต.	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดกลาง	1,412	$\frac{322 \times 1,412}{1,954} = 233$
ขนาดเล็ก	542	$\frac{322 \times 542}{1,954} = 89$

ขั้นตอนที่ 2 นำจำนวนประชากรแยกตามคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถามมาคำนวณสัดส่วน ตามวิธีการ Probability proportionate to size sampling (สุวิมล ตรีภานันท์, 2546, หน้า 202-203) ได้ดังนี้

ตารางที่ 7 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม อบต.ขนาดกลาง

กลุ่มงาน	อบต.ขนาดกลาง		
	ประชากร	สัดส่วน	กลุ่มตัวอย่าง
1. คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล	152	1	$(233/9.2)(1) = 25$
2. พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล	1,260	8.2	$(233/9.2)(8.2) = 208$
รวม	1,412	9.2	233

ตารางที่ 8 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม อบต.ขนาดเล็ก

กลุ่มงาน	อบต.ขนาดเล็ก		
	ประชากร	สัดส่วน	กลุ่มตัวอย่าง
1. คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล	60	1	$(89/9)(1) = 10$
2. พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล	482	8	$(89/9)(8) = 79$
รวม	542	9	89

ขั้นตอนที่ 3 ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีจับฉลาก เพื่อทำการสุ่ม อบต. แต่ละขนาดมา 30% เพื่อคัดเลือก อบต. ที่เป็นตัวแทนของ อบต. ขนาดกลาง และอบต. ขนาดเล็ก ได้ อบต. ที่เป็นตัวแทน ดังนี้

อบต. ขนาดกลาง ได้ 11 อบต. คือ อบต. วาเลห์, อบต. แม่ปะ, อบต. แม่อุสุ, อบต. แม่สอง, อบต. วังหิน, อบต. แม่ดาว, อบต. ช่องแฉบ, อบต. ท่าสองยาง, อบต. แม่ระมาด, อบต. ยกกระบัตร และ อบต. แม่ตั้น

อบต. ขนาดเล็ก ได้ 5 อบต. คือ อบต. ท่าสายลวด, อบต. น้ำร้อน, อบต. แม่กู, อบต. พระธาตุ และ อบต. โป่งแดง

ดังนั้น จะสรุปเป็นตารางการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างแยกตามคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามขนาดของ อบต. ได้ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม อบต. ขนาดกลาง

ลำดับที่	อบต.	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		รวม
		คณะผู้บริหาร	พนักงาน อบต.	
1	อบต. วาเลห์	2	18	20
2	อบต. แม่ปะ	3	19	22
3	อบต. แม่อุสุ	2	19	21
4	อบต. แม่สอง	3	19	22
5	อบต. วังหิน	2	19	21
6	อบต. แม่ดาว	2	19	21
7	อบต. ช่องแฉบ	3	19	22

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ลำดับที่	อบต.	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		รวม
		คณะผู้บริหาร	พนักงาน อบต.	
8	อบต.ท่าสองยาง	2	19	21
9	อบต.แม่ระมาด	2	19	21
10	อบต.ยกกระบัตร	2	19	21
11	อบต.แม่คี่น	2	19	21
รวม		25	208	233

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม อบต.ขนาดเล็ก

ลำดับที่	อบต.	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		รวม
		คณะผู้บริหาร	พนักงาน อบต.	
1	อบต.ท่าสายลวด	2	15	17
2	อบต.น้ำร้อน	2	16	18
3	อบต.แม่กุ	2	16	18
4	อบต.พระธาตุ	2	16	18
5	อบต.โป่งแดง	2	16	18
รวม		10	79	89

จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้ง อบต.ขนาดกลาง และ อบต.ขนาดเล็ก รวมทั้งสิ้น 322 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire)

ประกอบด้วยคำถามปลายปิดในรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า (สุวิมล ติรภานันท์, 2549, หน้า 118-125) และคำถามปลายเปิด โดยที่ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาเป็นการรอบในการจัดทำแบบสอบถาม ตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนศึกษาระเบียบวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและรูปแบบที่เหมาะสมในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลักการในการสร้างข้อคำถามและวิธีการสร้างแบบสอบถาม

3.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องมาจัดทำเป็นแบบสอบถาม

3.4 นำแบบสอบถามส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิชาการ ความสอดคล้องของข้อคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ และตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (สุวิมล ตรีภานันท์, 2546, หน้า 139-140) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญไว้ ดังนี้คือ

3.4.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ จำนวน 1 ท่าน ได้แก่ ดร.ปกรณ์ ประจันบาน อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

3.4.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้ภาษา จำนวน 1 ท่าน ได้แก่ รศ.เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย รองคณะบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

3.4.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 2 ท่าน ได้แก่ ดร.สุกิจ ขอเชื้อกลาง อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร และ ผศ.จุมพต ขำวีระ อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

3.4.4 ท้องถิ่นจังหวัด / ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ จำนวน 1 ท่าน เป็นผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งผู้เชี่ยวชาญพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ รวมไปถึงตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งได้หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0

3.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 30 ชุด และนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากการทดลองใช้ทุกฉบับ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการประมาณค่าความเที่ยงของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) (สุวิมล ตรีภานันท์, 2546, หน้า 145-146) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .975

3.6 นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของ อบต. โดยลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลคำถามเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ การวางแผนการปฏิบัติตามแผน การติดตามความก้าวหน้า และการประเมินผล โดยลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดในรูปมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด ให้คะแนน 5 คะแนน

มาก ให้คะแนน 4 คะแนน

ปานกลาง ให้คะแนน 3 คะแนน

น้อย ให้คะแนน 2 คะแนน

น้อยที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมาย ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2549, หน้า 112)

4.50 – 5.00 หมายความว่า มากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายความว่า มาก

2.50 – 3.49 หมายความว่า ปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายความว่า น้อย

1.00 – 1.49 หมายความว่า น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดตาก

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลเป้าหมาย ในจังหวัดตาก โดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ช่วยประสานกับกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องเพื่อแจกจ่ายแบบสอบถามให้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด ได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย ขั้นตอนการตอบแบบสอบถามและได้กำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม รวมทั้งรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนส่งผู้วิจัยภายในระยะเวลาที่กำหนด

4.2 เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนครบตามจำนวนที่ต้องการแล้ว ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของข้อมูลอีกครั้ง หลังจากนั้นนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้จัดเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว นำมาตรวจสอบลงรายละเอียดต่าง ๆ จนมีความสมบูรณ์ ครบถ้วน หลังจากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ประมวลผล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ในการประมวลผลข้อมูลและแสดงผลการวิเคราะห์ โดยใช้สถิติในแต่ละส่วนของข้อมูล ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ได้แก่ ร้อยละ (Percent)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลคำถามเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยการใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6. การนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลในสองประเด็น คือ

6.1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพ ปัญหา ของการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดตาก

6.2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดตาก